СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LV. Ч. 89. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, пятниця 18-го квітня 1947. No. 89. JERSEY CITY and NEW YORK, Friday, April 18, 1947. VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧ. ДЕРЖ. АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗАКОРДОНОМ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

400 ВБИТИХ, 5,000 ПОКАЛІЧЕНИХ У КАТАСТРОФАЛЬНІМ ВИБУХУ В ТЕКСАС

За останніми звідомленнями по радіо нараховують 400 вбитих і 5,000 покалічених внаслідок катастрофального вибуху в містечку Тексас Сити, у стейті Тексасі, у віддалі 12 миль від Ґальвестону. Катастрофу спричинив вибух штучних навозів, у яких находився нітрат, на французькім кораблі Ґрендкамп, в середу 16 квітня в год. 9 ранку. Великі припаси різних матеріялів привезено на замовлення французького уряду до пристані Тексас Сити і їх наладовувано на вивіз до Франції. Серед вибуху корабель щез, а вся залога згинула. Вибух на кораблі спричинив вибухи на інших кораблях і в різних установах в самому місті, яке начисляло 18,000 мешканців. Найстрашнішу руїну викликав вибух у фабриці хемікалій Монсанто, збудованій федеральним урядом під час війни коштом $19,000,000. Цю фабрику відкупило приватне підприємство і переробило її на продукцію мирних хемікалій. Дальший катастрофальний вибух слідував в рафінерії нафти. Місто майже цілком здемольоване, а велике місто Ґальвестон, у віддалі 12 миль, потерпіло теж великі втрати. Наслідки вибуху далися чути в околиці аж до віддалі 150 миль. Коли вже влада проголосила, що ратункові експедиції можуть приступити до праці, наступили ще два вибухи в четвер ранком.

Наголовки в ґазетах, які принесли перші вістки з терену катастрофи такі: Боятьcя, що згинуло 1,200 людей, а покалічених є тисячі. Шкода обраховується у мільйонах. Червоний Хрест вислав ратункові експедиції до Тексас Сити, виасигнував $250,000 на першу поміч. Лікарі, священики кидаються в огонь, щоб нести поміч покаліченим. Вибух вдарив у літак, який находився над містом, а пілот і подорожні згинули. Тексас мобілізує допомогу для навіщеного вибухом міста; армія висилає літаками великі припаси кровної плазми. Телефонний страйк відкликаний на терені катастрофи.

В додатку до звідомлень щоденники містять фотографічні знимки великого нещастя. Радіові звідомлення приносять найдивачніші вісті з місця катастрофи. Вістки про нещастя поміщані з вістками про геройські діла оставших при житті.

ЗА ДЕСЯТЬ ЛІТ АТОМОВА СИЛА БУДЕ ГНАТИ КОРАБЛІ.

Д-р В. К. Луїс, декан хемічної інженерії в Технологічнім Інституті в Масачусетс, брав участь у нарадах торговельної комісії палати репрезентантів у Вашинґтоні, яка приготовляє закон для управильнення вжитку природного газу. Луїс предявив комісії письменний проект, як заступити уживання природного газу атомовою силою. Він передбачує, що кораблі будуть порушувані атомовою силою вже впродовж десяти літ і тому в нас стане ще на 1,000 літ припасів природного газу, або газу, вироблюваного з вугілля. Він каже, що атомова сила з одного фунта урану заступить силу 36,000,000 кубічних стіп природного газу і 3,000,000 фунтів вугілля.

ПАЛАТА ВІДКИНУЛА СПРОБИ ЗЛАГІДНИТИ НОВИЙ РОБІТНИЧИЙ ЗАКОН.

Спроби деяких конгресменів, щоб злагіднити деякі постанови нового робітничого закону, невдалися. Палата відкинула поправки, які мали на цілі знести заборону загально краєвих переговорів юній з підприємцями, яка находиться в теперішнім законопроекті. Також відкинено спроби загострити постанову про заборону замкненого заводу. У сенатській комісії обі оці постанови виглядають лагідніше.

ТЕЛЕФОННА ЮНІЯ ЗАКИДАЄ ЗАГОВІР ПІДПРИЄМСТВУ.

З нагоди зібрання уділовців підприємства Амерікен Телефон енд Телеграф Компані в Ню Йорку, предсідник юнії телефонних робітників оприлюднив по радіо закид, що це підприємство склало заговір для зломання сили юнії. Він заявив, що юнія буде продовжувати страйк аж до „голодової конечности". Секретар праці Швеленбак ще раз візвав підприємців і страйкарів з телефонної юнії згодитися на урядове посередництво у наладнанні телефонного страйку, який триває уже десять днів.

КОМІСІЯ ПАЛАТИ УХВАЛИЛА ДОПОМОГУ ГРЕЦІЇ.

Комісія закордонних справ палати репрезентантів одобрила законопроект для виасигнування $400,000,000 на допомогу Греції й Туреччині для спинення комунізму.

За допомогу голосували отверто 12 членів, а проти не голосував ніхто. Три члени стрималися від голосування. Зогляду, що цей законопроект приняла одноголосно сенатська комісія, надіються вже в четвер голосування в повних палатах.

Зроблені приготовання до завласнення Антарктиди

Адмірал Ричард Бирд, провідник американської виправи до околиць південного бігуна, відбув довгу пресову конференцію у Вашинґтоні, з якої важніші заввагі такі: Бирд не доражує Злученим Державам зголосити право власності до Антарктиди, хоч у стейтовім департаменті вже пороблено приготування, щоб іменем Америки такі претенсії зголосити. На його особисту думку право власності треба теж признати малим державам, таким як Нова Зеляндія, Австралія, Чіле та Південна Африка, бо вони не мають належної охорони в Обєдинених Державах. Бирд не схиляється до думки, щоб О.Д. мали виключний нагляд над цею околицею. Вона надається в першу черґу на заложення метеорологічних стацій для слідження погоди, бо та околиця важніша для передбачування погоди ніж північний бігун. Крім географічних відкрить експедиція поробила ще й геологічні, бо найшла там признаки покладів вугілля й заліза.

В Малій Америці, тобто американській базі в Антарктиді, залишилися припаси для прожитку сто людей на 11 місяців, бо наступного літа має виїхати туди нова американська експедиція.

ПОГЛЯДИ БАРУКА НА ВІЙНУ І НА ЗАБЕЗПЕКУ АМЕРИКИ.

У місті Коломбос, у стейті Савт Каролайна, відслонили в стейтовім домі протрет знаного громадянського діяча й економіста Бернарда Барука. У промові, яку з цеї нагоди виголосив Барук, виявив він свої погляди на теперішне положення Америки у відношенні до цілого світу. Він теж подав ради, як з цього положення вийти. За твердженням Барука, ми є тепер „у холодній війні. Наші вороги живуть заграницею і серед нас... Неспокої серед нас є підставою їхнього успіху. Мир у світі є нашою надією і ціллю нашої політики... Ми можемо рахувати лише на нас самих. Один по одні м наші союзники почуваються вичерпаними із сил. Це значить, що вони заперестають працювати. Одначе з нашої точки погляду вичерпання приходить, коли хто перестає працювати. ...Є лише одна рада, як з того вийти, а це праця". Працю вважає Барук за засіб спинити інфляцію. Тому він радить обєднати наші сили, застановити всі страйки, завести 44 годинний тиждень праці — все те до 1. січня 1949 р. „Наслідки такого руху будуть електризуючі" — твердить Барук.

СПРОТИВ ПРОТИ ПЛЯНІВ ГЕН. КЛЕЯ ПОЗБУТИСЯ СКИТАЛЬНИКІВ.

Комітет Оборони Втікачів, який має осідок у Ню Йорку, вислав до президента Трумана лист з критикою плянів ген. Лусія Клея, щоб спонукати втікачів в американській зоні вертатися до своїх країн. У листі називається такий плян нелюдяним. У листі поданий проект створення тимчасових скитальчих таборів у північній Африці.

Большевицькі злочини в Західній Україні

УПС на підставі власних інформацій подає жахливе зіставлення большевицьких злочинів в деяких районах Західної України за перший рік окупації. За час від 17-го липня 1944 по 17-го липня 1945 р. тільки в районах Лопатин, Радехів, Сокаль, Мости Великі, Рава Руська, Немирів, Маґерів, Жовква, Куликів, Яричів, Камінка Струмілова та Ново-Милятин заарештовано 3,472 українців, а на Сибір вивезено 2,123, в тому 898 жінок, 601 дітей до 14-го року життя та 624 чоловіків. Велика частина чоловіків врятувалася приступленням до УПА, або скриваючись. Вивезені чоловіки — це переважно старці. Житла вивезених зруйновано. В тому самому часі убито і замордовано 1,917 українців, в цьому 1,630 чоловіків, 120 старців, 99 жінок та 68 дітей нижче 14-го року життя. Спалено і знищено 2,706 будинків, знищено 40 церков та увязнено 28 священиків, розкопано 545 могил поляглих українських героїв, спалено 136 культурно-освітних бібліотек, насаджуючи на їх місце большевицькі пропаґандивні писання. До советської армії змобілізовано 14,392 українців. В цих районах переведено в тому часі 3,522 облав на села та 1,204 ширше закроєних облав на поля і ліси, користуючись всіми родами зброї до авіяції включно. Цю руїну доповнюють ще такі дані: Москва забрала з цих районів приблизно 84,000 сотнарів збіжжя, 153,000 сотнарів картопель, 44,000 сотнарів паші, 18,000 сотнарів мяса та 127,000 кубометрів дерева. При цьому додається, що большевицький терор і грабунок в цьому першому році був відносно легкий в порівнанні з тим, що діється сьогодні.

АВСТРІЯ НА ПОРЯДКУ НАРАД МОСКОВСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ.

Москва, 16. квітня. — Рада міністрів закордонних справ чотирьох великодержав перейшла сьогодні після полудня до обговорювання проекту мирового договору з Австрією, що його вже від довшого часу підготовляли заступники закордонних міністрів. Розглянено перших 15 статтей згаданого проекту та в основному досягнено порозуміння в більшості заторкнених ними справ. Більших труднощів, якщо знова не „мертвої точки" дожидається на завтішньому засіданні, під час якого мають вислухати заяви юґославської делеґації з домаганням австрійської Каринтії та на якій мають обговорювати сильно оспорювану справу скитальників в Австрії. В основному щодо можливостей полагодження австрійської справи існує не менший песимізм, як в німецькій справі, хоча всі міністри погоджуються з тим, щоб мировий договір з Австрією був вирішений вже на теперішній конференції. З австрійського боку заявляють, що коли б Рада міністрів закордонних справ не могла в австрійській справі погодитися та винести кінцевого рішення, то австрійський уряд звернеться до О.О.Д.

ЗАМІТНИЙ ГОЛОС В ОБОРОНІ СКИТАЛЬНИКІВ.

Ню Йорк, 17. квітня. — Ню Йорк Таймс належить до тих американських газет, які в найбільш людяний спосіб підходять до проблеми скитальників та постійно пригадують необхідність її розвязки. У звязку з недалекою ліквідацією УНРРА та повільністю в творенні нової Міжнародної Організації для Скитальників (ІРО) і кризою в положенні скитальників, Ню Йорк Таймс в сьогоднішньому видані надрукував інтересну редакційну статтю, домагаючись не тільки приспішеної акції членів О.Д. в творенні ІРО, але й швидких та рішучих заходів американського уряду і Конґресу, щоб рятувати тих людей, доля та положення яких заперечують всі високі воєнні та післявоєнні гасла. Газета стверджує, що заходи про добровільний поворот скитальників до своїх країн — як це недавно поробив американський військовий губернатор в Німеччині ген. Клей — не мають вигляду на успіх, бо ж скитальники не на те втікали зпід диктатури, щоб опісля знова до неї вертатися. Тимчасом між 56 членами О.Д. ще до сьогодні не найшлося 15, які виявили б зрозуміння до тих бездольних людей та допомогли створити міжнародню організацію, яка ними заопікувалася б. Після ліквідації УНРРА і тим самим позбавлення скитальників цеї мінімальної допомоги і опіки, яку вони мали досі від цеї організації, наступить кріза, яку ще на деякий час, можливо, частинно злагідить армія. Але це справи не розвязує. Газета стверджує, що це буде ганьбою для О.Д., якщо вони не зможуть, чи не схотять по-людяному полагодити цю одну з найбільших ран, які залишилися після війни, та твердить, що американський конґрес здобув би собі ще більший вплив і авторітет у світі, якщо б негайно розпочав відповідну акцію для розвязки проблеми скитальників.

ПРИЇЖДЖАЄ КОРАБЕЛЬ ЗІ СКИТАЛЬНИКАМИ.

Ню Йорк, 17. квітня. — На пятницю, 18-го квітня, заповіджений приїзд до місцевого порту корабля „Ирні Пайл", на якому їде 980 подорожних, переважно скитальників з Німеччини. Корабель причалить до парту ч. 95 при Годсон Ривер (55-та вулиця).

ПІСЛЯ РОЗМОВИ МАРШАЛА ЗІ СТАЛІНОМ

Москва, 16. квітня. — Зміст розмови американського секретаря стейту ген. Маршала зі Сталіном і дальше окутаний таємницею, хоча не важко здогадатися, що темою цеї розмови були проблеми, звязані з конференцією Ради міністрів закордонних справ чотирьох великодержав у Москві, як теж, можливо, „доктрина Трумана". Згідно з повідомленням Юнайтед Прес ген. Маршал звернувся перший з пропозицією зустрічі зі Сталіном минулого тижня і Сталін цю зустріч визначив на минулий вівторок. В колах американської делеґації на конференції у Москві вважають, що розмова ген. Маршала зі Сталіном навряд чи матиме вплив на дальший перебіг конференції.

СОВЄТСЬКО-АМЕРИКАНСЬКА НЕУСТУПЧИВІСТЬ.

Москва, 16. квітня. — Немає жодних познак, які вказували б на будьяку зміну в совєтському, або американському становищі на теперішній конференції в Москві, а „мертва точка" в нарадах продовжує існувати, не зважаючи на вчерашню розмову Маршала зі Сталіном. Своє домагання воєнних відшкодовань з біжучої німецької продукції ставлять Совєти як категоричну передумову всякого порозуміння, а Америка зі свого боку теж категорично це домагання відкидає. В американських колах на конференції вважають, що перед закінченням конференції Совєти могли б ще в пропаґандивних цілях поробити деякі другорядні уступки, які в нічому справи не змінили б, бо секретар Маршал свій компроміс вже зробив і з теперішнього становища він вже навряд чи міг би уступити.

СОВЄТИ ДОМАГАЮТЬСЯ НІМЕЦЬКОГО ВУГІЛЛЯ.

Москва, 16. квітня. — Під час дебат Ради закордонних міністрів над звітом Контрольної Ради Союзників в справі німецького вугілля, совєтський міністер закордонних справ домагався сьогодні, щоби одну четвертину продукції німецького вугілля призначити на експорт і на заплату воєнних відшкодовань та щоб створити окремий комітет з представників чотирьох великодержав, який контролював би вуглеву продукцію в Рурщині. Ген. Маршал і британський секретар закордонних справ відкинули совєтську пропозицію, що створило ще одну „мертву точку" на конференції в Москві.

ІДЕЯ ВІЛЬНОГО ПОРТУ В САЛЬОНІЦІ.

Женева, 16. квітня. — Між членами Балканської Провірочної Комісії О. Д. здобуває собі щораз більше прихильників думка створити з грецького міста Сальоніки вільний порт, що служив би міжнароднім економічним цілям. Вважають, що грецький уряд погодився б на це з відповідними застереженнями, але існують теж побоювання, що з огляду на претенсії Болгарії та Югославії вільний порт Салоніка міг би перемінитися в новий Данціґ на Середземному морі.

ТРИ КАРИ СМЕРТИ ЗА МАДЯРСЬКУ „ЗМОВУ".

Будапешт, 16. квітня. — В процесі за „змову проти уряду", винайдену мадярськими комуністами з метою скомпромітувави партію малих землевласників, що на підставі виборів має парляментарну більшість, зложений з комуністів мадярський „народний суд" проголосив сьогодні вирок, засуджуючи трьох обвинувачених на кару смерти, а інших на кару тюрми від одного року до досмертної тюрми.

БРИТАНІЯ ВІДКЛИКАЛА СВОЇ ВІЙСЬКА З ІРАКУ.

Лондон, 16. квітня. — Сьогодні тут урядово повідомлено, що Велика Британія відкликала всі свої війська з Іраку. Евакуація військ повинна закінчитися найблищої осени. За причину цего рішення подається, що „приявність британських військ в Іраку не вважається вже за конечну".

ПОВІСИЛИ ЧОТИРЬОХ ЖИДІВСЬКИХ ТЕРОРИСТІВ.

Єрусалим, 16. квітня. — Сьогодні в найбільшій таємниці повішено в Палестині чотирьох жидівських терористів, засуджених британським військовим трибуналом на смерть за різні акти насильства. Всі британські сили були змобілізовані та стояли в гострому поготівлі, а всім жидам на цей час було заборонено виходити з дому. В країні дійшло до цілого ряду інцідентів. В Лондоні, в будинку міністерства колоній у безпосередньому віддалені від резиденції премієра Атлі на Давнінґ стріт 10, знайдено сьогодні часову бомбу, яку, як здогадуються, підложили жидівські терористи.

СОВЄТИ НЕ УСТУПАЮТЬ З ДАЙРЕН.

Нанкінґ, 16. квітня. — Речник китайського уряду сьогодні заявив, що совєтські окупаційні власті практично блокують передачу порту Дайрен в руки китайського уряду, не даючи дозволу урядовим військам перебрати контролю над опанованим комуністами містом.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодинокe число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сити і Закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число з понеділка (з англійською Частиною):		Monday's issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

АПЕЛЮЙТЕ ДО КОНГРЕСУ В СПРАВІ СКИТАЛЬНИКІВ!

Щоби помогти дістатись скитальникам з Европи до Злучених Держав у більшому числі, треба натискати на цю справу в такому місці, де рішатимуть про неї. Таким місцем є конгрес Злучених Держав.

Цю справу ми вже нагадували кількома наворотами, а тепер робимо це ще раз, в останнє. Притоку до цього дають нам визначні американці, які кажуть, що американський нарід є за негайне допущення більшого числа скитальників з Европи до Злучених Держав, але нема такого сентименту до скитальників в конгресі й тому треба наставати на конгресменів, щоб вони не ставили опору, а пішли на зустріч бажанню загалу. Так цю справу представляє, між іншим, д-р Морис Р. Дейві, голова соціологічного департаменту Єйльського Университету.

Дейві є авторитетом в іміграційних справах, бо проводив дворічним дослідам комітету Студій над Недавньою Іміграцією, що саме тепер видав брошуру п. н. „Скитальники в Америці". В цій брошурі доказується, що скитальники, які досі прибули з Европи до Злучених Держав, виявили себе добрим елементом, який приносить велику користь краєві й не є для держави ніяким тягарем. Статистика виказує, кажеться у брошурі, що від 1933 року не треба було Злученим Державам нікого депортувати з нових емігрантів тому, що хтось з них став публичним тягарем. Далі стверджується, що якщо які скитальники прибули останніми роками до Злучених Держав, то це сталося завдяки приватній ініціятиві американців, та що їм, а не конгресові, треба дякувати, що ми вратували поважне число добрих, порядних, але нещасливих людей. Президент Труман, каже д-р Дейві, заявився уже давно за те, щоби допустити до Злучених Держав більше число переміщених осіб з Европи, але справа застрягла через вашингтонські бюрократичні методи. Це є причина, чому не допускається нині до Америки навіть цього числа скитальників, на яке є дозвіл. Д-р Дейві каже далі, що скитальників треба ратувати зараз, та що цей ратунок є важною міжнародньою проблемою, яку треба негайно розвязати, бо інакше усе це не матиме ніякого змислу, зокрема, коли говорити про замирення в світі, чи про таке, що наша ідеологія перемогла у цій війні.

Ми навели ці речі на те, щоб вказати нашим організаціям, громадам, парохіям, а й поодиноким громадянам, що справа з допущенням більшого числа скитальників до Злучених Держав ще далі непевна. Тому саме мусить обізватись громадська опінія. Тому і нам треба висилати з усіх місцевостей до конгресменів письма в справі попертя пропозиції Ирл Гарисона, яка є за допущення до Злучених Держав 400,000 скитальників, по 100,000 річно. При цьому, як це ми вже нераз виясняли, треба домагатись ще й цього, щоб для українців була призначена окрема квота.

Атомові клопоти в атомовому віці

Потвердження сенатом Дейвида Ліліентала на становищі голови Комісії Атомової Енергії Злучених Держав відсвіжило у памяті громадянства урядовий американський звіт Ачесона - Ліліентала в справі атомової сили й оперте на цьому звіті меморандум американського члена комісії Обеднаних Держав з 12 липня 1946 р.

Від дня зголошення американського пляну міжнародньої контролі над атомовою силою не зроблено в цій справі майже ніякого поступу, хоч уже стільки засідань над цією справою скликувано й відкликувано. Біжучого тижня піднято наново цю справу в Обеднаних Державах і знову з цього ніщо не виходить, бо советський делегат постійно противиться ясному поставленні справи.

Ще треба сказати, що наладнати таку контролю, це дійсно дуже важка проблема, бо ж атомова сила перевищує всю іншу силу, яку людство досі знало. Атомова сила є звільнена передучасно із свого природного призначення і людство просто не дозріло до орудування нею. Воно чується заскочене новим відкриттям і не знає, що з ним зробити. Навіть, як би не було між народами ривалізації і тихого бажання винищити свого противника до щенту, то й у такому випадку не легко було б найти спосіб для контролі атомової бомби.

Самі переговори не можуть довести до цілі, коли ще не придумані теоретичні способи, як наложити людське ярмо над атомовою силою. Щойно, як будуть створені загальні підстави до порозуміння, тоді можна буде приступити до переговорів між народами чи державами.

Саме під час оцього довгого процесу для підшукання „спільної мови" в атомових справах американський департамент війни оприлюднив студії над можливістю контролі. У студіях поданий висновок, що контроля неможлива, а „неможлива" у тому значенні, що не всі ті, які про контролю говорять, дійсно бажають собі такої контролі. Замало ще говорити про потребу контролі, а треба показати свою добру волю. Що більше навіть говорення про добру волю не вистарчить, коли не буде створена підстава для утривалення доброї волі.

Як взірець доброї волі у практиці може п о с л у ж и т и конституція й парляментарна практика Злучених Держав, на які покликується департамент війни. Щоб Злучені Держави могли виповісти війну і евентуально стати агресором, треба аж ухвали конгресу.

Отже сам час, в якому американський конгрес дебатує над справою виповідження війни, є вже осторогою Америки для її противників. В атомовім столітті є це час даний противникові приготовитися до оборони.

Саме в дискусії над контролею найбільше місця призначують на оборону. Судячи по теперішнім устрою потенціяльних ворогів Америки, треба ствердити, що вони на випадок конечности не дали б Америці часу приготовитися до оборони. Диктатура в державі є не лише заохотою до надуживання влади, але теж дає спроможність нагло, без прилюдної дискусії, вирішувати таку справу, як виповідження війни. Отже сама форма правління потенціяльного ворога приневолює Америку бути надзвичайно осторожною.

Американський плян, розроблений Баруком і предявлений Обеднаним Державам, передбачує міжнародню контролю, яка дає теж осторогу перед небезпекою. На підставі теперішнього досвіду з виробом атомової бомби, ця осторога дає рік часу на підготову до оборони, бо рік часу треба на вироблення бомби, як хто її не має. Осторога рахується від того дня, в котрім якась держава відмовиться допустити на свою землю контрольну комісію Обеднаних Держав. Департамент війни приходить до висновку, що така осторога не є вистарчальна.

Тому у своїй студії департамент війни заявляє, що кожний практичний плян для міжнародньої контролі мусить обіймати не лише огляднини цілого світу, але ще й якісь засоби оборони для загрожених держав. До таких засобів належить напр. готовість наложити кари на державу, яка відмовиться допустити до себе контролю, а навіть і готовість піти проти такої держави війною в цій хвилині, коли вона відмовиться допустити контролю. Значить, само зломання умови вважалось би агресією. Отже така теоретична засада сама собою була б уже пострахом. Нема сумніву, що оця рада департаменту війни є поважним посуненням наперед міжнародньої контролі.

Інші практичні ради департаменту війни такі:

1. Треба найти союзників, бо вони творили б наче першу сторожу для Америки. То правда, що такі союзники, які творили б разом з Америкою оборонний ланцюг держав, може перші впали б жертвою нападу атомових бомб, одначе напад на них дав би спромогу Америці підготовити наглу оборону. Тоді Америка могла б не лише сама себе виратувати перед загладою, але потім могла б прийти в допомогу і нападеному союзникові, який без такої допомоги не мав би спромоги уратуватися під час атомової війни. 2. Треба створити небувалу досі розвідчу службу з найбільших експертів і науковців. 3. Треба тримати в поготівлі стратегічну зброю до бомбардування, тобто далеколетні літаки і інші винаходи до бомбардування, коли атомова бомба була б під міжнародньою контролею.

Оці теоретичні міркування военних знавців з одного боку ускладнюють справу створення міжнародньої контролі. З другого боку вони не виключають самооборони й тому можуть приспішити створення міжнародньої контрольної комісії в Обеднаних Державах, але під головною умовою: що у всіх державах буде добра воля, а не хитрунство, яке слідне досі.

Лев Ясінчук.

Мигові спостереження

(Надіслане до „Свободи").

Нещасні скитальці позбавлені всяких людських прав, все таки цікавляться всічи місцевими проблемами. Цікавляться хочби тому, щоб могти в кожний момент збагнути, яка буде дальша їх доля. Між скитальцями є різні народи й залежно від їх політичної розруханости вони цікавляться політикою даного краю. Українці належать понад всякий сумнів до найбільше освідомлених, добре це, чи ні, але так є. Більше, наприклад, від скитальців-німців, що залишилися в Австрії, або яких перекинули сюди з інших країв.

Не знаю, чи який кореспондент звернув увагу американського громадянства на таке явище, яким займається безпартійний німецький часопис Зальцбурга, а саме організацією партії... жінок. Останні вибори до австрійських законодатних тіл відбувались осінню 1945, коли ще багато австрійців-чоловіків не повернули були з полонів аліянтів. І сьогодні ще багато тисяч полонених австрійців розкинені по різних державах. Велика маса чоловіків вигинула на війні. Жінок було завжди більше як чоловіків, тому самозрозуміле, що про вислід виборів у кожній з трьох визнаних тут політичних партій рішали голоси жінок. Усі три партії вживають окреслення „демократичних". Але демократизм не злагіднив в Австрії наслідків війни. З цього робить часопис висновок, що цьому винна чоловіча політика, до якої тепер жінки-матері, дбайливі за долю дітей, не мають довіря. З того був би вихід — обеднатися в партії жінок. Якщоб особливо замужне жіноцтво обедналося у велику партію, щоб з правдивим і щирим запалом помогти своїми голосами до здійснення проєктів, що мають на меті двигнути сімю, дітей і соціяльний добробут, без огляду на те, від якої партії ті проєкти походять, то жінки малиб рішальне значення. Тим чином вони приневолили б у с і п а р т і ї вкласти найкращі сили для добра людства, а не тільки для заспокоєння жаги особистої амбіції й голоду влади. Автор уважає, що такий експеріment не спричинив би більшого світового хаосу, як його внесла чоловіча політика. На всякий випадок — охота сховатися за мамину юпку ярко характеризує неміч теперішньої австрійської політики.

Але ця політика має натомість відвагу й силу до безборонних скитальців. Недавно приїхав був до І н с б р у к у зальцбурський архиепископ і мав тут на університеті прегарний виклад з наскрізь християнськими васадами. Деякі німецькі часописи подали цей виклад тільки в дуже мізерному виді. Бо там цей церковний ерарх представив німцям долю скитальців і — говорячи про любов ближнього — накликав до гуманного ставлення до цих бездольних людей. Коли ж губернатор краю Зальцбурга сказав на днях на пресовій конференції, що преса повинна обективно трактувати питання скитальців, якого й окупаційна влада не в силі розвязати, бо воно стало світовим питанням, то зараз комуністичний тирольський часопис накинувся на нього, що — мовляв — губернатор краю, де є найбільше скитальців, ставиться проти інтересів власного краю. Замісць покласти натиск на те, щоб сповнити волю австрійського народу й викинути чужинців, губернатор радить дати собі з тим спокій. А цей губернатор кинув свої слова не з особлившої прихильности до скитальців. Він сказав, що велика частина з них працює і що повстала б велика прогалина на робітничому ринку, якщоб їх нагло відти витягнути. Ну. Щож... Перебули ми нацизм, перебудемо якось і цей австрійський „демократизм".

В одній з моїх кореспонденцій я вже інформував українське громадянство в Америці, що англійська й американська окупаційна влада не признають офіційно українських організацій, хоч вони там існували як „Обеднання", без затверджених владою статутів. У французькій окупації було теж „Обеднання" та інші організації, що мали статути приняті владою до відома. Тепер французька влада розвязала всі ті організації, бо творить свою урядову „Сервіс Сошіел", до якої покликає по одному делегатові від кожного народу, що є на еміграції. Не розвязало тільки Братства св. Андрія в Інсбруку, бо — раз, що воно має високих протекторатів, а друге — в його широкій та інтензивній діяльности не трапилася за три роки емігрантських злиднів ні найменша неправильність. Добір проводу і тих, що в ньому працюють, дає запоруку, що й на будуче не трапиться.

На бажання французької влади предкладали українці п'ятьох кандидатів на делегатів до Сервіс Сошіел. Не були це вправді ставленники видвигнені демократично загалом українських скитальців, тільки малий гурт видвигнув їх зпоміж себе, але все таки влада покликала не того, що на думку української громади повинен був мати на те більше виглядів. Вже від 1. квітня мала б бути та інституція урухомлена. Розв'язання „Обеднання" в Тиролі не є по суті якимсь особлившим ударом, бо тут воно не мало справжніх симпатій і поза посередництвом у розподілі допомог та намагання взяти для декорації і престіжу якусь готову розроблену ділянку, не виявило себе особливо.

В тому моменті виростае роля Братства св. Андрія. Це й підносили приявні на його останніх загальних зборах 25. березня ц. р. відмічаючи, що Братство вповні виправдало своє істнування. І дійсно, взяти от хочби на увагу поверх міліона шілінгів (90,0000 дол. по офіц. курсі) річного грошового обороту, тоді, коли Братство не мало крім 28,000 шіл. допомоги від Преосв. єпископа Івана Бучка, та кількох незначних дотацій на шкільництво ніяких посторонніх приходів. А діяльність Братства — це не вижидання з заложеними руками цигареток до розподілу, але всебічна й видатна. Продовж 1946 р., як це чули ми на зборах зо звітів, дала 25,188 добрих обідів і 6,836 вечер, всього на суму 51,282 шіл. по найнижчих цінах, а крім того безплатно 613 обідів для шкільної молоді на вартість 2,677 шіл. Шевська робітня направила 905 пар взуття і зробила 12 пар нових. Кравецька робітня обслужила 170 осіб зо 104 новими одягами й 66 направленими. Братський хор під орудою Ореста Садовського не застоюється, але розвиваеться, чаруючи своїм виконанням своїх і чужих.

Духовна справа позначилася уладженням місій в Ляндеку, Інсбруку, Зальцбургу й Куфштайні, зорганізованням величавої прощі та уладженням поминальних богослужень за наших нещасних владик. Суспільна опіка відвідувала й помагала хворим по шпиталях, арештантам, полоненим, шкільній молоді. Гуртувала г р о м а д я н с т в о уладженням патрона товариства (св. Андрія) та різдвяною вечерою. — Бідні сільські галицькі хлопці вивезені в часі війни на роботи до німців, де їх багато й сьогодні працює, мають у неділі окремі освітні виклади, яких жадібно слухають, як діти в школі.

А школи Братства — це вже окрема глава для себе. Є їх 10, а в них 496 учнів 40 учителів і 9 прислуги. До тепер випустила братська гімназія в Інсбруку 84 абітурієнтів на університет. Дві бурси — хлопяча для 14 хлопців і дівоча для 15 дівчат — облегшує замісцевій молоді побут в Інсбруку на студіях. В останньому часі виеднало Братство для всієї шкільної молоді в Інсбруку щоденну теплу страву як швайцарське доживлення.

Це все побіжно кинене на папір мусить навіть найбільший скептик визнати великим осягом. Реферати виголошені на загальних зборах, особливо секретарський (Сергій Єфремів), шкільний (Лев Ясінчук), господарський (Іван Носик), фінансовий (Михайло Лазорко) робили враження, як замітив дехто на зборах, що ми не на еміграції, але у Львові на загальних зборах Рідної Школи.

Було б побажаним, щоб і Допомогові Комітети Злучених Держав та Канади приклали зо свого боку дещо слідної уваги такому великому ділу Братства. Рідні рідним мусять у біді і злиднях помагати, особливо в таких далекосяглих справах, що мають значення для вдержання еміграції з д о р о в о ї тілом і духом для прийдешньої служби Батьківщині.

Ол. Луговий. Права застережені.

Дажбожі Внуки

I. НА ЧУЖИНІ МІЖ СВОЇМИ

12)

Тато й мама можуть собі їхати на ціле літо відпочивати. Вона з Любчиком господарюватимуть. Вставатимемо раненько, зготує снідання, снідатимуть у купочці, притулившися близенько - близенько. Любчик подякує, приголубить, поцілує, — кров запашіла на обличчу від самої тої думки, — обниме, міцно, міцно!... В двох будуть собі працювати... Боже, як же буде гарно!...

Хочеться знати, чи мама його така ж, як він чарівна?... Напевно чудова, добренька наче ангел, наче її рідна матуся... Не виховала б інакше такого сина, такого княжича орла! Вона її ще не знаючи, — яка шкода, що не розглянула тоді в вагоні її обличча! — вже її мабуть, мамою, матусею кличе. Любить, от, може отстілечки меньше, чим свою рідну маму!... Але ,вона не погнівається!... Вона ж знає — рідна мама дала їй життя, вигодувала, виховала „Для її сина!" Друга мама приїде сюди, чого їй жити самотою?.. Адже має вже тут дві люблячі істоти — сина і доню-невістку. Чи ж не чарівно? — Мама Ірина, і доня Ірина!... Вона і любчик матимуть по дві мами...

Разом перестрашилася, похолонуло на серці. А що буде, коли б тато не дав йому роботи?... Афідавит — форма одна, зобовязання не завжди виконується. Ніхто не мусить роботу давати, як що не хоче, чи роботи нема! Ні, вона випросить у тата, щоб її суджений жив у них. Пестощі не поможуть, — плакатиме, ноги обниматиме... Ні, так зле не буде! Батьки слухають її, виконують всяку її забаганку, своєю казкою її зовуть. Це ж буде не забаганка, а її велике, найсвятіше бажання. Не вдоволять його — казка втече їм!... Піде за ним, за своїм судженим. Для нього вона готова на все! Голими колінами лізтиме за ним по камінням, по скеллям, боса бігтиме по корчах, не боїться найстрашнішого голоду, злиднів, житиме не для себе, а для нього, свого володаря... Та ні, батьки до такого не допустять!... Вона одинока їх дитина... Десь вони не відчувають, яка велика втіха жде їх тут!... Мама приїде — вона шепче їй на вухо, що її княжич зо сну уже тут, у них у хаті...

Дівча захоплювалося рожевими мріями, то потерпало, то само себе розраджувало, обнадіювало. Час до часу вибігала в коридор, хоч здалеку, щоб подивитися на нього. Втішно, з новим завзяттям кидалося до праці. Той її „княжич" поважно обслуговував покупців, поважно — голосно запитував „панни Ірини" скільки яка річ коштує, бо ціни таки не знав. Підходив аж до дверей, не кричатиме ж на все горло, — ну і на неї поглянути. Поважно казала ціну, як і належить добрій, чемній дівчині, бо ж чужі люди, та очи обох сміялися, навзаєм себе цілували, топилися одні в других. Пізнавали, що люблені і люблять. Він розпоряджався з касою, хто брав на борг — знаходив його сторінку у борговій книжці, записував. Не відчував ніяковости нового свого становища, поводився наче пів року бодай вже керував цією крамницею. Чого то людина не доконає, знаючи, що ось, близенько, за стіною пораеться хтось чарівний і любий, що праця та для неї. У глибші обдумування свого становища, почувань до дівчини не заходив. Тай неможливо було! Любовні думки розбивалися прозаїчними питаннями покупців, — чи є сушена червона паприка, хрін, чи цибуля! Не думав про будуче. Тішився, що так несподівано полюбив, знав, що люблений... Того для нього покищо зовсім виставало. Чудова річ перша любов молоденьких

(Продовження на стор. 4-тій).

В. Левинський.

Історія України

В ПОЛІТИЧНИХ ПІСНЯХ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ.

4)

Українські знову історики, каже Драгоманів, мимо своєї волі підперли таке фальшування московськими вченими історії України. Вони показали багато хиб української козацької старшини, не жаліючи таких оборонців козацької вольности, як Іван Виговський, Мазепа, Полуботок (Куліш — в „Запискахъ о Южной Руси", т. II., Костомарів — в цілому ряді своїх творів од „Гетманства Виговского", Лазаревський — в „Малорос. Посполит. Крестьяне" і „Очерки мал. дворянскихъ фамилий", Антонович — „Послѣдние времена козачества на прав. берегу Днѣпра", і інші). Цими дослідами українських істориків дуже добре користувалися і користуються вороги України та козацьких порядків і прихильники царські. А показати всю шкоду для українського народу оцих царських порядків, каже Драгоманів, українські історики не вспіли, (бо докладно історія України саме в XVIII. ст. ще нікім із нових українських істориків не написана), а то й не могли, з причини царської цензури.

Так вся історія громадського життя на Україні є — також з погляду українського народу на ті держави, під якими він був і є, — цебто польську й московську, — і досі не показана в правдивому світлі.[1])

А пісень XVIII. ст., які передають думки українського народу про своє життя під московським урядом, зовсім не мало, й коли їх зложити до купи, каже Драгоманів, то вони все таки показують досить повні картини тодішнього життя нашого народу, а також те, що він думав про ті порядки, які заводила на його землі московська держава.

Саме на цих піснях про життя нашого народу в останні часи в двох козацько-українських землях, Гетьманщині (пізніше полтавській й чернигівській губерніях та Слобідчині (пізніше харківській губернії з українськими частинами Курської й Вороніжської губерній) слід нам зупинитись.

Для українців „возсоединеніе старих руських земель" з Москвою було тільки переміною польських панів на московських. Чи виграв щонебудь український народ із заміни Польщі на Москву, це дуже добре показують слова народної пісні, якими вона починається:

Наступила чорна хмара —
настала ще й сива,
Була Польща, була Польща,
та стала Росія.

Вже за часів гетьманування Самійловича (1672-1687) й Мазепи зростала перевага московського уряду на лівобережній Україні над козацькими вольностями, а разом із цим перевага козацької старшини над черною. Невдоволені Москвою й козацькими дуками втікали селяни на Запорожжя і тут радились разом із січовиками, як би повернути інакше справи на Гетьманщині.

Щоб здержувати черну од утечі на Січ, Москва за згодою покірних їй гетьманів почала закладати свої кріпости на ріках Орелі й Самарі, на дорозі зі Слобідчини й Гетьманщини до Запорожжя.

Зприводу цього докоряв запоріжський кошовий Іван Гусак гетьманові Самойловичові (4. квітня 1684 р.):

„...Донеслося намъ запевне вѣдати зъ розниxъ сторонъ, и отъ певниxъ людей заходятъ насъ слухи, же доконечне ихъ Милость (цар московський — В. Л.), бояре и воеводи и всѣ начальніе полководци такъ въ себе усовѣтовали и постановили: жебы стягнувшися съ войсками на Самарѣ, и городи осадивши, а прикоротавши наших вольностей, взяти власть нашу въ свои руки, и насъ на рѣки Днѣпра викоренити; чого нѣкогда доказать того не могутъ. И такъ разумѣемѣ, же Вельможность Ваша, яко ласкавій наш рейментаръ и войска запорожского родимецъ, до того призволити не захочетъ, жебы славу й повагу войсковую загубити на вѣки, и Украину Малороссійскую подати въ подданство, чого кождій добрій и цнотливій зъ предковъ украинскихъ й войска Запорожского молодецъ, и вся отчизна наша Малая Украина Малороссійская на тое призволити не хочетѣ..."[2])

А в 1692 р. той самий кошовий запоріжський, Іван Гусак, виступаючи проти тяжких царських порядків на Гетьманщині, прохав гетьмана Мазепу, щоб він звернув увагу на це та щоб „Москва милостивіша була до українців, — бо люди, що приїздять з Гетьманщиин (чумаки, й інші) жаліються, що москалі бють людей, обкрадають їх, грабують, хапають дітей і вивозять в неволю в Московщину" (Соловьевъ, XV., 181).

Проте рішучий удар царського уряду на козацьі порядки починається після побіди царя над Мазепою і запорожцями в 1709 р. З того часу Гетьманщина вдержує тільки тінь старої своєї волі а коло гетьманів (Скоропадський 1708-1722, Апостол 1727-1734, граф Розумовський 1750-1764) ставляться царські дозорці й опікуни (міністри, колегії) а двічі (1722-1727 і 1734-1750) „Малороссія" управляється зовсім без гетьманів, поки в 1764 р. вона поставлена була оконечно під уряд царських чиновників, на рівні з московськими намісництвами й губерніями. Подібно ж підводилася під чиновницький уряд і Слобідська Украніа, хоч у ній не було ніякого Мазепи а в 1765 р. повернено її оконечно в губернію.

Ото ж пісні, що їх співає простий нарід про ті часи, показують, що думав він про московського завойовника та як жилося йому під тодішнім царським начальством Московщини.

Першусього пісні про руїну Старої Січі (11-14 травня 1709 р.) та про запорожців під Турчином.

Ось виривки пісні № 1. першої частини, першого розділу:

У Киеві на риночку
Пють москалі горілочку.
Пили ж вони, пили та гуляли,
Собі порадоньку мали:
— „Порадьмося ми, милії
братя,
Як Січі достати.
Ми пошлемо а до пана
Галагана,
По прилуцького пана;
Той у Січі добре знає
Той нам Січі достане".

Казав єси, пане Галагане,
Що у Січі Москви не має,
Коли гляну: поміж курінями
Як золото сяє.
Казав Єси, пане Галагане,
Що у Січі Москви не має,
Коли гляну: поміж курінями
Як мак процвітає.

У неділю рано пораненько
Обманонька стала:
Заманили наших козаченьків
А у чисте поле;
Виманивши, взяли повязали
По два до купочки
Вони скликаються та
озиваються
Як сивії голубочки...

(Дальше буде).

6) Костомарів напр. у своїй праці про українські пісні в „Русскій Мысл-и" (1880) ділить політичні українськ. пісні на такі три частини: 1) „боротьба козаковъ съ магометанскимъ міромъ, 2) борба южнорусскаго народа съ Польщею", 3) Внутренія общественные отношенія, возникшія вслѣдствіе борьбы съ Польщею". Так начебто всі лиха, завважує іронічно Драгоманів, на які жаліюся український народ і в піснях після 1654 р., що їх Костомарів подавав дуже неповно, вийшли тільки „вслѣдствіе борьбы съ Польщею".

7) Лѣтопись Величка, II., ст. 539-40.

Відбудеться Пан-Американська Українська Конференція

КОМУНІКАТ

Українського Конгресового Комітету Америки і Комітету Українців Канади.

На спільних Нарадах представників Українського Конгресового Комітету Америки та Комітету Українців Канади, які відбулися в Ню Йорку, дня 21-го лютого 1947, рішено скликати Українську Пан-Американську Конференцію представників зорганізованого українського громадянства з усіх країн обидвох американських континентів. Конференція повинна відбутися в Злучених Державах протягом біжучого роу, а її точна дата буде встановлена і подана до відома своєчасно. На конференції мали б бути обговорені спільні проблеми зорганізованого українського громадянства в згаданих країнах та встановлення напрямних і способів співпраці у спільних справах.

Технічну підготовку конференції переведе Український Конгресовий Комітет в порозумінні та при співпраці Комітету Українців Канади.

о. д-р Василь Кушнір, в. р., голова КУК
Степан Шумейко, в. р., голова УКК

Еміграція до Венесуелі

(Інформації, надіслані до канадійського часопису „Новий Шлях" його кореспондентом, яким є Роман Кошарич, що недавно прибув з европейської скитальщини до Венесуелі й живе в Каракас, столиці краю).

Цей край може цікавити багато наших скитальців, як край нових можливостей. Тому прибувши сюди недавно, негайно подаю деякі інформації.

Подорож до Венесуелі невязана з жадними формальними труднощами. Жадають лише свідоцтва щеплення проти віспи, свідоцтва здоровля, три фото-знимки обличчя, пашпорт.

Зате дуже трудно дістати місце на кораблі. Записуватись у подорожнім бюрі треба скоро, бо приходиться чекати й кілька місяців на можливість переїзду кораблем. Сюди доплаває лише один французький корабель „Колюмбіа". (Я приїхав на ньому 18 лютня б. р.).

Венесуеля — це велика країна; двічі більша простором від Франції. Але населення має всього чотири мільйони.

Щоб належно експлоатувати великі багацтва країни, бракує тут людей. Тому венесуельський уряд старається дістати більшу кількість поселенців. В останніх місяцях **венесуельське посольство в Парижі видае пересічно 700 віз імігрантам що-місяця.** Недавно виїхала звідсіля в Европу спеціяльна комісія з представником Мігеля Рон (це великий землевласник), що має вербувати імігрантів до Венесуелі. Вона є в звязках із Міжурядовим Комітетом для Скитальців (Інтерговернментал Комиті ан Рефюджіс) у Лондоні. **До кінця цього року венесуельський уряд хоче привезти тут 15,000 імігрантів із Німеччини — головно техніків, фахівців будівництва та хліборобів.**

Подібні заходи робить Бразилія та Аргентина.

В останніх роках Венесуеля почала замітно розбудовуватись. Уряд має широкий плян розбудови лічниць, шкіл і др., що сильно збільшить публичні роботи. Припинює цю працю обмаль будівельного матеріялу в цьому часі та брак фахівців.

Каракас, столиця країни, розростається на очах. Повстають нові міські дільниці на місцях, де десять років тому були кущі. Рівночасно наплив людей до цього міста в останніх роках такий великий, що в місті запанувала прикра мешкальна кріза.

Підчас минулої війни багато людей з провінції покинуло свої оселі, шукаючи в столиці лекшого й кращого заробітку. Також і новопришельці звичайно залишаються по містах, головно в Каракасі. Це переважно жиди, що зо своїми знаними звязками й можливостями перші сюди прибують і захоплюють у свої руки торгівлю. Інші, що прибули сюди, звичайно мусіли працювати в дуже трудних умовинах, але з часом добились кращого становища. Звичайно, **ліпше приїзджати як можливо, на власну руку, бо тоді маєте більшу свободу руху й не маєте жадного зобовязання супроти будького.**

Можливості заробітку тут великі, головно для практичних фахівців. Але життьовий рівень народу є досить низький, у порівнянні з европейським. Інжинер може заробити тут 1,000 до 2,000 боліварів місячно ($1 варта 3.35 боліварів), технічний рисівник від 600 до 1,200 боліварів; інші практичні фахи платяться подібно. **Добре знати еспанську або англійську мову** (тут діють великі американські нафтові підприємства).

Мистецький розвиток тут щойно в початках і уряд сильно підтримує його.

Ціни на прожиток нормальні, але імпортовані товари дорогі, при цьому ті ціни неконтрольовані. Один мужеський одяг коштує яких 350 боліварів. Не багато менше платиться за мешкання; хати тут звичайно поверхові, винаймаються цілі — яких 5—6 кімнат із кухнею, купальнею, подвірям, коштують 250 до 350 боліварів місячно. Бідніщі робітники не можуть собі дозволити на такий видаток, тому мешкають край міста у глиняних колибах, побудованих на горбах.

На селах праця тяжка — через спеку, а при цьому неоплатна, бо немає ні залізниці, ні добрих доріг. Таким чином американський хліб тут дешевший, як власний, венесуельський. **На рівнинах, у глибині країни, підсоння гаряче й часто околиці нездорові через малярію.**

Міста звичайно положені в горах, де підсоння холодніще й здорове. Наприклад, місто Каракас положене яких 900 метрів над рівнем моря й має пересічну річну температуру 25 ст. Цельзія. На кожний 100 метрів понад рівнем моря температура нижча на 1 ступінь. В день доходить до 29 ст. Ц., у холоді, а над ранком до 21 ст. Ц. У суху пору року, як і в дощову температура не міняється; але в дощову пору спека дається більше відчувати через вогкість. Цю температуру може знести кожна здорова людина, хоч нелегко приходиться в ній працювати.

Тому що це підсоння втомляє людину, треба себе строго тримати й не піддаватись пристрастям. Наприклад, хто тут пе, той не лише до нічого не дійнеться, але зледащіє, і то в більшій мірі, як в европейських країнах.

Політичне життя країни досить живе. Теперішній уряд прийшов тут до влади рік тому — революційним шляхом. Революція тут є звичайною річчю. Є кілька політичних партій, між ними й комуністична. Вона, як звичайно, найсильніше провадить пропаганду. Але уряд тут має сильну руку.

Правно людина є тут свобідна, як в інших американських країнах. **Чужинці за короткий час можуть набути місцеву державну приналежність.**

Що писала "Свобода" тому 40 років?

18 квітня 1907 р.

НОВИЙ ІМІГРАЦІЙНИЙ ЗАКОН.

Новий іміграційний закон, ухвалений конгресом, різниться в дечім від дотеперішнього. Поголовний податок піднесено з $2 на $4, а його платить імігрант при закупні шифкарти. До Злучених Держав не впускають: ідіотів, слабосильних, божевільних, нуждарів, які мали б бути прилюдним тягарем; професіональних жебраків; таких, що поповнили каригідний та неморальний вчинок, за який сиділи у вязниці; многоженців і прихильників многоженства; анархістів і людей, що проповідують насильне скинення уряду Злучених Держав, або іншого уряду або вбивство прилюдних урядників; контрактових робітників, що були намовлені до іміграції на роботу. Не вільно оголошувати по чужих краях, що чужинець, приїхавши сюди, дістане роботу, бо такого вважається за контрактового робітника. Закон входить в життя з днем 1 липня 1907 р.

УКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО ДЛЯ ОХОРОНИ ЕМІГРАНТІВ.

Дня 28 березня заложено у Львові товариство охорони українських емігрантів ім. св. Рафаїла. Є це філія віденського товариства для охорони емігрантів. На зібранні в будинку духовної семінарії у Львові явилося понад 80 членів. Реферат виголосив о. Ганицький. Виділ вибрано такий: суд. радник Тит Ревакович, голова; о. Йосиф Жук, заступник гол.; о. Никита Будка, кас.; Любомир Рожанський, секр. Адреса: Львів, Коперника ч. 36.

УКРАЇНСЬКА МОВА В ПРИЛЮДНИХ ШКОЛАХ В РОСІЇ.

Як звідомляє київська „Рада" почав 26. березня виклади на університеті в Одесі доцент Олександер Грушевський, брат проф. Михайла Грушевського. Він викладає українську історію, як надобовязковий курс. Перший виклад зібрав велике число слухачів. — Російське міністерство народньої освіти розіслало циркулярі з повідомленням, що в гімназіях можна буде ввести науку української мови, коли самі гімназії цього захотять.

ФОТОГРАФІЇ УВЯЗНЕНИХ ЛЬВІВСЬКИХ СТУДЕНТІВ.

„Діло" звідомляє: Вже прийшли з Липська артистично виконані фотографічні знимки наших героїв-студентів, що потерпіли за університетську справу. Фотографічні світлини зняті в тюремних казематах і дають наглядний образ всяких невигід і поневірки, яких наша молодь там зазнала.

Для арештованих українських студентів у Львові переводить „Свобода" збірку. З ріжних місцевостей Злучених Держав надіслано досі $831.80.

СТАВАЙТЕ В РЯДИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

BOB-SLEDDING IN GERMANY



American Red Cross Photo
Red Cross recreation staffs have found bob-sledding a favorite sport of GI's of the 39th Regiment and Constabulary in Germany. A heavy snow always brings out a crowd. When you give to the Red Cross, you send a bit of American fun to the men overseas.

З ЖИТТЯ ГРОМАД і ОРГАНІЗАЦІЙ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Касовий звіт і діяльність Українського Допомогового Комітету повіту Бібрка.

За час свойого існування Комітету, себто від 22. вересня 1946 до 29. березня 1947 р. приходи були такі: вписове і членські вкладки $199.35, добровільні жертви зложені членами на зборах 8. грудня 1946 і 12. січня 1947 р. $177.00, з балю, який відбувся 26. січня 1947 р. $1,373.10, листи і коляда $844.45. Разом приходів було $2,593.90. Розхід був такий: висилка пакунків з КАРЕ нашим землякам і науковцям на скитальщині за $1,367.12, баль $610.17, позичка новоприбувшим нашим землякам $100.00, адміністраційні видатки $70.68. Разом розходів було $2,147.97. По день 29. березня 1947 р. в касі остається $445.93.

За так короткий час нашого існування, і при помочі малої горстки членів, праця комітету увінчалася повним успіхом і маємо надію, що й на будуче наша праця буде ще успішніша. Наш комітет є членом ЗУАД Комітету в Филаделфії, Па., і тісно співпрацює з ним і іншими гуманітарними організаціями, як також і члени комітету своїми щирими жертвами помагають визвольній боротьбі українського народу.

За уряд: **М. Прокопів**, предс.; **А. Королик**, кас.; **І. Собенко**, секр.

Спис членів, що занялися збіркою, і жертводавців.

Т. Скульський зібрав $31.50, жертви зложили: по $2: Т. Скульський, Черватюк, Євгуш і о. Л. Весоловський; по $1: М. Федорів, М. Чаврська, Морцинюк, Білецький, Барановський, Коваль, Курчій, Торог, Городецька, Рак, Кравчук, Скульська, С. Бухацький, Д. Панчишин, Г. Марчак, Г. Кінаш, В. Каспрук, Н. Януш, С. Бригідир, А. Папик, І. Опеля, М. Близняк, Ю. Мачон.

П. Задорецький зібрав $11, жертви зложили: П. Задорецький $10, Н. Н. $1.

А. Цьвігун зібрав $39, зложили: по $5: А. Цьвігун, К. Дацко; Стехновин $3; по $2: М. Цьвігун, Г. Вулврайгт, О. Прокопів, В. Пришляк, А. Козуляк; по $1: П. Бойко, С. Озарчук, Н. Стурко, Р. Асебедо, Й. Пашва, В. Козуляк, Д. Стешин, Н. Гула, В. Підгайний, Н. Підгайний, К. Дебельський, Н. Навроцький, В. Нуоцкі, І. Басінак, А. Е. Фарброт, Д. Гураль.

І. Кіцара зібрав $20: И. Стасюк $5; по $2: І. Кіцара, І. Кордас, М. Круй, М. Мілявський, Ф. Музичка; по $1: І. Мазур, Д. Павлик, П. Чіраш, В. Горин, С. Жук.

Г. Агрес зібрала $23, зложили: по $5: Г. Агрес, К. Пшик; по $2: Ф. Фінович, В. Крочак; по $1: В. Потурна, А. Кравчук, К. Лучка, А. Гудз, С. Хандога, В. Жури, М. Осадчук, Д. Терешлюк, М. Олексів.

Е. Костів зібрала $15.25, зложили: М. Костів $3, В. Бродін $2; по $1: Д. Робецький, П. Педех, Д. Кмита, Е. Вознаковська, Р. Дзюба, М. Баклай, С. Осиба, Г. Якимець, А. Волф, В. Васньковський.

М. Королик зібрала $59, зложили: **А. Гула $10**; по $5: М. Королик, М. Собенко, Ф. Мотюк, І. Палівода, Н. Дацко, Е. К., С. Антонишин; Н. Шура $3; по $2: Г. Собенко, П. Кулеба, Г. Лібовіц, І. Стехніцький; по $1: К. Кфиляк, К. Плекан, М. Олексів.

І. Зарицький зібрав $31, зложили: Т. Де'Анджеліс $11; по $5: А. Дудишин, І. Марторелі; по $2: Ф. Миронюк, Е. Мох; по $1: П. Войтович, М. Нагай, М. Кац, В. Войтович, Т. Строг, Корнблюм.

В. Собенко зібрав $38.50, зложили: І. Андрушко $10; В. Собенко $5; по $3: Г. Савіцький, Г. Юрків; по $2: І. Бурий, М. Королик, О. Влах, І. Зарицький, М. Миронюк, І. Собенко, Г. Савіцький; по $1: Е. Яцишин, М. Пшк, Я. Тарас;

І. Лузняк зібрав $18, зложили: по $5: І. Лузняк, М. Стравс; по $2: В. Стравс, О. Лузняк; по $1: Е. Кравчук, П. Кравець, А. Паверс, І. Голуб.

С. Галюта зібрав $50, зложили: І. Лубій $10; С. Галюта $8; по $5: А. Кушнір, Д. Цимбрівський; по $3: В. Чинька, М. Корчинський; по $2: Н. Корчинський, М. Кияш, С. Когут, Д. Захарків, Н. Пятковський, А. Франков; по $1: А. Крап, І. Крат, А. Савка, К. Франко.

Н. Шарабура зібрав $13, зложили: А. Залевська $6; М. Яцишин $3; О. Равлик $2; по $1: Н. Шарабура, С. Антонишин.

П. Мишаловська зібрала $75.70, зложили: Г. Куц $25; А. Ґелета $10; по $5: С. Шафранський, В. Бих, С. Ковбасюк; по $3: В. Антошків, С. Бала; по $2: І. Зіхош, П. Мишаловська, П. Сеник, М. Савіцький, А. Перетятко; М. Зилі $1:70; по $1: М. Зульо, І. Галичин, Д. Галичин, М. Гулювата, С. Гладка, І. Шехтер, А. Панасюк, Ф. Гарфінкель.

І. Собенко зібрав $57, зложили: по $10: І. Собенко, А. Андрусяк; по $5: В. Стецко, С. Мирош; І. Дума $3; по $2: С. Диккий, Н. Хміль, А. Андрусевич, К. Гула, І. Яремкевич, Ю. Кафтан, Е. Скібайло, І. Бігусяк, Т. Шевців; по $1: С. Дремик, А. Базар, А. Матейко, І. Скібайло, Г. Фінч, В. Семчишин.

А. Перетятко зібрав $11, зложили: А. Перетятко $3; Януш $2; по $1: В. Гнатів, Томків, Стефан, Евансн, І. Поручинська, С. Козак.

Й. Тарнавський зібрав $31, зложили: Й. Тарнавський $5; С. Стефанів $2.50; по $2: М. Галушка, М. Валоплюк; по $1: П. Челяк, С. Веприк, Н. Труш, Й. П. Свистун, С. Слезяк, С. Малворський, П. Повпоняк, С. Дацко, М. Чепак, Г. Бабюк, М. Й. Попе, І. Галичин, С. Малічінський, М. Малічінський, Н. Н., В. Летепто; по 50 ц. 7 осіб.

В. Навроцький зібрав $18, зложили: по $5: В. Навроцький, А. Олешко; по $2: О. Олешко, Н. Цимбалістий; по $1: Н. Підгайний, І. Басіняк, І. Дзюк, І. Бурбела.

Й. Тарнавський зібрав $18. Зложили: Прв. Н. Міґус $5; М. Болюак $2; по $1: С. Денеґа, Б. Хомяк, В. С., М. Гошовський, М. Левицький, Н. Назаревич, В. Садовник, Н. Сімак, М. Пасічник, Й. Труш і С. Садовник, Н. Сімак, М. Пасічник, Й. Труш і С. Челяк.

М. Прокопів зібрав $42, зложили: по $5: С. Опеля, О. Бойко і М. Тишинський; по $2: І. Похмурський, І. Драґан, Е. Кобзан, Н. Коссоф, О. Баляс і Й. Чемеринський; М. Прокопів $1.50; по $1: А. Андрусевич, О. Труш, Г. Савіцька, В. Малик, Д. Гураль, А. Конюх, М. Котик, І. Микилета, Н. Шарабура, О. Бучко, Й. Вдовичин і Н. Н.; по 50 ц. три особи.

Окремо зложили: С. Липа $15; Н. Цимбрівський, М. К. Кузьма, В. Бродський по $5.

Спис жертводавців з Канади:

С. Закалик, Торонто, зібрав $116; жертви зложили: по $10: С. Закалик, М. Марик, Н. Стеців, М. Когут, О. Головатий, М. Похмурський, Б. Мох, П. Похмурський, П. Волошин; по $5: М. Повалений, В. Гула, І. Гула і А. Похмурський, С. Кринса $4; В. Бохонко $2; К. Прокопів, Торонто $5.

М. Прибила, Гамільтон, зібрала $46, жертви зложили: по $5: М. Прибила, М. Гінчкліф, Т. Корнило і С. Савчук; по $2: А. Кросс, Д. Данилик і Г. Мельничук; по $1: І. Ч., Г. Кембіл, Р. Піскін, В. Дудар, С. Маглевич, І. Рачок і Й. Гец, а решта $13, зібрано дрібними, імен не подається бо не читкі.

Н. Цудний, Гамільтон, зібрав $25.50, жертви зложили: по $5: В. Цудний, В. Курдиш і К. Мілявський; по $3: М. Папучка і П. Н. Вінарський; В. Росс $2.50; Н. Цудний $2.

О. Сокіл, Гаффорд, Саск. жертвував $10; А. Колода, Едмонтон, Альта. $10.

На загальних зборах 8-го грудня 1946 р. зложили на 10 пакунків такі члени: по $10: А. Королик, П. Мишаловська, П. Тибор, В. Собенко, і Г. Цимбрівський; по $5 П: Цьвігун, І. Собенко, І. Зарицький, П. Задорецький, І. Лузняк, Н. Лебедь, М. Прокопів і Н. Шарабура; В. Навроцький $4; по $2: Й. Тарнавський, І. Кіцара і п-ні Костів.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

САВТПОРТ КОНН. — Тов. ім. Т. Шевченка, від. 84, подає до відома всім членкиням і членам, місцевим і позамісцевим, що квартальні збори відбудуться в неділю, 20. квітня, вечером, в гали У. Н. Дому, м важні справи до полагодження, тому уряд просить всіх прийти на час. — П. Дудко, секр.

ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 372, відбудуться в суботу, 19. квітня, в годині 8. ввечір, де звичайно. Просимо всіх членів прийти на час. — І. Головка, предс.; В. Реновець, кас.; Й. Ярема, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Тов. Мир, від. 324, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 19. квітня, в год. 8. ввечір, в Українській Гали. Просимо всіх членів прийти на збори. — За уряд: А. Слободян, предс.; В. Павлівський, кас.; Г. Гучко, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Квартальні і місячні збори Тов. Зоря, від. 69, відбудуться в суботу, 19. квітня, в церковній гали св. Юрія, 33 Іст 7. вул. Просимо всіх членів прийти на збори. — М. Ликтей, секр.

ДАЖБОЖІ ВНУКИ

Продовження зо ст. 2-гої)

чистих істот, коли серця вперше прокинуться, спрагнені нового, незвіданого, владно заставляють тягнутися до люблені істоти. Тягнеться так до роси і сонця спрагнена тепла і вогкости щойно розпукла квітка...

Торгівля йшла успішно. Зготувавши вечерю Ірина розложила на круглому столі начиння. Думала нести потрави до хати, подумала, усміхнулася і занехала думку. В хаті обідатимуть у неділю. Тепер робоча пора, нехай її любчик привикає до буденної обстановки зразу. Але застелила стіл чистим убрусом. Увійшла потиху до крамниці, забрала з прилавка його плащ і капелюх, десь понесла. Вернувши — стояла в дверях розмріяна, щаслива. Поглядала на свого любчика, обсипала іскрами любовного зору. І виглядала батьків, що леда хвиля могли надіхати...

(Дальше буде).

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Усім, що надіслали святочні побажання — щира дяка.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Збори Тов. Єдність, від. 163, відбудуться в неділю, 20. квітня, в годині 1. пополудні, в домі Горожан, 847 Н. Френклин. Просимо всіх членів прийти на збори, бо є багато справ до полагодження. Присутність кожного члена є конечна. — За уряд: М. Параничь, фін. секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Місячні збори Бр. св. Юрія, від. 239, відбудуться в суботу, 19. квітня, точно в год. 8. ввечір. Просимо вирівнати всі довгуючі вкладки та принести на збори кандидатів у члени. Збірка вкладок та полагоджування біжучих справ зачнеться вже в год. 6:30 вечером. — Уряд.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Повідомляємо членів Тов. ім. Дмитра Вітовського, від. 375, що місячні збори відбудуться 19. квітня в год. 7. ввечір в домі Укр. Горожан, 847 Н. Френклин ул. Деякі члени не заплатили вже за три місяці, тому просимо цих членів вирівнати залеглість, бо інаше будуть суспендовані. — Г. Дорожовський, гол.; І. Харамбура, секр.; В. Василюк, кас.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. — Тов. Запорозька Січ, від. 342, відбуде місячні збори в неділю, 20. квітня, в годині 2. пополудні, в галі церковній. Просимо всіх членів прийти на час. Суспендовані члени хай заплатять свою належитість, то будуть приняті наново. Взиваємо членів вписувати свої діти до У. Н. Союзу. Просимо прийти на збори. — І. Савчак, предс.; П. Білінський, кас.; І. Маркович, секр.

ЙОНКЕРС, Н. Й. — Тов. Подільська Січ, від. 8. повідомляє, що надзвичайні збори відбудуться в неділю, 20. квітня, в годині 2. пополудні, в гали У. Г. Кмюбу, 13 Вашингтон ул. Просимо членів розібрати книжечки. — Н. Мазур, предс.; В. Мандзій, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Тов. Укр. Січ, від. 170, повідомляє, що збори відбудуться в неділю, 20-го квітня, в У. Н. Домі, 181-183 Фліт ул., в 6. годині ввечір. Обовязком кожного члена є прийти і вирівнати свої вкладки. — П. Мелень, предс.; О. Логин, кас.; І. Грабар, секр.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ. — Квартальні збори Тов. Запорозька Січ, від. 234, відбудуться в суботу, 19. квітня, в год. 7:30 ввечір, в салі У. Н. Дому, 214-216 Фултон ул. Просимо всіх членів прийти на ці збори на означений час, бо є важні справи до полагодження і буде фінансовий звіт за перший квартал. — За уряд: П. Стащко, предс.; І. Пілат, кас.; С. Могила, фін. секр.

СТЕМФОРД, КОНН. — Місячні збори Бр. св. Арх. Михаїла, від. 350, відбудуться в неділю, 20. квітня, в годині 2. пополудні, в церковній гали на Грінвіч Еве. Просимо всіх місцевих і позамісцевих членів і членкинь прийти точно на час, бо є важні справи до полагодження. Пригадуємо довгуючим членам, щоби вирівнали свої залеглости. — В. Карий, предс.; В. Блащук, кас.; І. Михайлишин, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. — Квартальні збори Тов. Запорозька Січ, від. 206, відбудуться в неділю, 20. квітня, в годині 1. пополудні точно, в парохіяльній салі, 74 Геррис Еве. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо будуть важні справи до обговорення і полагодження, також будуть звіти уряду і контр. комісії за перший квартал. — В. Кушнір, предс.; І. Кокольський, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Тов. ім. І. Франка, від. 83, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 20. квітня, в годині 1. попол., під ч. 847 Н. Френклин ул. В травні, червні, липні, серпні і вересні збори будуть відбуватися в суботу в 7-мій год. ввечір. — С. Чорномаз, секр.

АЛЕНТАВН, ПА. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 147, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 20. квітня, в галі парохіяльній, 803 Фронт ул., в год. 2. пополудні. Просимо членів прийти на означений час тай вирівнати свої вкладки. Довгуючих членів просимо вирівнати свої залеглости. Просимо родичів вписувати свої діти до У. Н. Союзу, бо діти це наша будучність. — За уряд: В. Ракочий, пр.; І. Рудакевич, кас.; І. Федорак, секр.

БЕТЛЕГЕМ, ПА. — Збори Бр. св. Дмитрія, від. 288, відбудуться в неділю, 20. квітня, в годині 1:30 пополудні, в гали парохіяльній, 235 Карбон ул. Уряд просить членів явитися на збори. — За уряд: В. Могильський, предс.; Д. Мушастий, кас.; А. Данилюк, секр.

БРОНКС, Н. Й. — Збори Тов. Любов. від. 298, відбудуться в суботу, 19. квітня, в од. 7:30 ввечір, в церковній галі, 1745 Вашингтон Еве. — Уряд.

ПОШУКУЮТЬ

ДМИТРО ФІЦИК з Глібович Великих, пов. Бібрка, воев. Львів, пошукує своїх братів **ПЕТРА І СТЕПАНА ФІЦИКА**, які мали би жити в Ню Йорку. За інформаціями звертатися на адресу:
JOSEPH TRUSH,
218 E. 6h St., . Yew York 3, N. Y

ПОШУКУЮ
ФЕДЯ І СТЕФАНА СТАСІВ
із села Верчан, повіт Стрий. Маю лист від їх сестрінка із краю. Голоситись:
МАРТИН ГАВРИЛЬЦІВ,
4787 CECIL STREET,
DETROIT 10. MICHIGAN.

НАЙДУТЬ ЗАНЯТТЯ

ПОТРІБНО 3 досідчених віндоклінерів, самітних, українців, котрі моглиб виїхати в полудневі стейти. Добра платня.
Телефонуйте ORange 4-2484

БИЗНЕСОВІ НАГОДИ

НА ПРОДАЖ
ВІНДОВ КЛІНЕРСЬКИЙ БИЗНЕС
зобороту 800 долярів, 25 миль від Бостону, Масс. Власник переходить до іншого бизнесу. Інтересованих прошу голоситись на адресу:
P. BENKOWSKY
12 Manchester Street,
PAWTUCKET, R. I.

ТАРЗАН, ч. 1580. Клич джунглів.



Коли її батько безнадійно вибрався на пошукування Анни, малпочоловік самий пігнав на її ратунок.

Саме, коли розярений терпінням звір гнав через ліс...

...а затривожена Анна силувалася, щоб себе звільнити,

несподівано слон підніс свій хобут і затрубів переразливо.